

KOSOVSKI ALBANAC "OTVORIO ŠAMPANJAC" NA VEST O NATO-BOMBARDOVANJU

Author: [Simon Jennings](#)

Svedok je rekao da je svoj dom na Kosovu napustio iz straha od napada srpskih snaga, a ne zbog kampanje NATO-a.

Jedan Albanac, koji je ove sedmice svedočio na suđenju bivšem šefu srbijanske policije optuženom za ratne zločine, negirao je tvrdnju odbrane da su kosovski Albanci 1999. godine pobjegli iz pokrajine zbog vazdušnih udara NATO-a, a ne usled srpskih napada.

"Niko se na Kosovu nije plašio bombardovanja NATO-a", rekao je svedok pred Haškim tribunalom. "Mogli smo biti meta, ali se nismo plašili. U stvari, kad smo čuli da je počelo NATO-bombardovanje po vojnim ciljevima, moja supruga i ja smo otvorili šampanjac i pili ga, iako je to protivno našoj religiji."

Edisona Zatričija (Edison Zatriqi) su haški tužioci pozvali da na suđenju bivšem komandantu policije, Vlastimiru Đorđeviću, svedoči o onome što se 27. i 28. marta 1999. dešavalo u njegovom gradu Peći (zapadno Kosovo). Tih dana su srpske snage navodno spaljivale kuće Albanaca i prisiljavale ih da napuste grad.

U optužnici protiv Đorđevića se navodi da su pečki Albanci bili isterani iz svojih kuća, „prisiljeni da uđu u autobuse ili kamione i odvezeni u grad Prizren, a potom ka albanskoj granici“.

Tužioci kažu da su takve akcije bile deo „sistematske kampanje“, koju su tokom 1999. izvele snage iz Srbije i Savezne Republike Jugoslavije (SRJ), i koja je rezultirala ubijanjem i deportacijom oko 800,000 Albanaca sa Kosova.

Na suđenju koje je počelo u januaru 2009. godine, odbrana je osporavala prethodne iskaze svedoka o tome da su Albanci pobjegli iz straha od srpskog granatiranja, a ne zbog NATO-kampanje bombardovanja, koja je počela 24. marta 1999.

„Znali smo da je to [NATO-bombardovanje] dobra stvar“, rekao je sudijama ove sedmice Zatrići.

Ovaj svedok je kazao da je 27. marta izjutra, kada su srpske snage počele da granatiraju Peć, boravio u kući sa svojom porodicom, te da je bio u prilici da posmatra taj napad.

„Moja kuća je na takvom mestu da sam uvek mogao da vidim iz kog pravca su granate bile ispaljivane“, rekao je on. „Granate su padale po krovu moje kuće.“

Taj je napad njega i njegovu porodicu, koja se skrivala u podrumu, naterao da napuste svoj dom – kazao je svedok.

„Jedan od razloga zbog kojih sam napustio kuću bilo je to granatiranje“, rekao je on sudu. „[Sudeći] po pucnjavi i eksplozijama, mogu reći da je ono trajalo dva do tri sata.“

Zatrići je rekao i da je video kako srpska vojska granatira područje grada naseljeno „isključivo Albancima“, a opisao je i razmere štete koja je u Peći načinjena tokom proleća 1999.

„Osamdeset procenata kuća bilo je oštećeno ili spaljeno u [Peći] – a među njima i moja“, rekao je on.

U ranim jutarnjim satima 27. marta, svedok je – kako je kazao – iz svoje kuće video kako se policijsko vozilo zaustavlja i kako jedan policajac razgovara s njegovim susedima, pre no što se, sat vremena kasnije, začula pucnjava.

„Nisu [pucali] moji susedi, nego osobe koje su izašle iz mini-kombija“, kazao je on, opisujući kako se njegova kuća našla na udaru vatre. „Bili su odeveni u policijske uniforme.“

Nakon što je tog dana tokom bombardovanja otišao u tetkinu kuću, svedok je – po vlastitim rečima – sutradan bio primoran da zajedno sa svojom porodicom napusti grad.

„Na raskrsnici [na izlasku iz grada] bila je policija, naoružana policija, koja nas je usmerila ka Crnoj Gori. Nismo imali nikakvog izbora“, rekao je on.

„Ljudi su Peć napuštali iz straha za svoje živote, a ne svojevолjno“, dodao je on, odgovarajući na pitanje tužioca o razlozima za odlazak Albanaca.

Tokom unakrsnog ispitivanja svedoka, Đorđevićev advokat, Veljko Đurđić, nastojao je da pokaže kako je ono što se događalo u Peći bilo deo oružanog sukoba između srpskih snaga i Oslobođilačke vojske Kosova (OVK), a ne neopravdane srpske agresije.

On je u više navrata pitao svedoka o paljbi koja je dolazila sa područja grada i za koju je Zatrići rekao da je poticala od srpskih tenkova.

„Veoma se jasno sećam da nikakva vatra nije dolazila iz [komšiluka]“, odgovorio je svedok.

Đurđić je nastavio sa pokušajem da izazove sumnju u svedokov iskaz tako što je potencirao neusaglašenosti između svedokove pismene izjave i onoga što je rekao pred sudom.

Iako je Zatrići prethodno izjavio da je 27. marta bio u svom podrumu, pred sudom je govorio o kretanju oko kuće prilikom posmatranja bombardovanja koje se toga dana odigralo.

Svedok je pojasnio da je u podrumu ostala njegova porodica, tražeći od predsedavajućeg sudije da Đurđića opomene zbog neprekidnog postavljanja istog pitanja.

„Dobili ste sve činjenice od svedoka, tako da insistiranje [na tom tipu ispitivanja] nema nikakve svrhe“, rekao je Đurđiću australijski advokat Kevin Parker.

Sledeći svedok iz Peći, Ndrec Konaj, takođe je ove sedmice govorio o egzodusu iz tog grada tokom marta 1999. godine, tvrdeći da je njegova porodica bila primorana da napusti svoj dom.

On je sudijama rekao da su – krećući se na odlasku gradskim ulicama – on, njegov ujak, njegova supruga i dve kćeri bili zaustavljeni od strane grupe koju su činila devetorica ljudi u dva automobila, koji su njega i ujaka razdvojili od žene i kćerki.

„Naredili su mi da hodam u pravcu Crne Gore. Rekli su 'Tražio si od [Bila] Klintona (Bill Clinton) da dođe, pa bi on trebalo da dođe i spasi te', i psovali su nam majke“, kazao je svedok.

Pre no što su ih pustili, ti ljudi su ga udarili u bradu, a njegovog ujaka kundakom – rekao je Konaj.

On je objasnio kako se njegova porodica priključila mnoštvu ljudi na ulicama koje su srpske snage takođe isterale iz njihovih kuća i naredile im da idu za Crnu Goru.

Na pitanje tužioca ko je tim ljudima naredio da odu, on je odgovorio: „Policija, vojska i paravojska. Niste mogli da kažete ko tačno, ali to su isti oni ljudi koji su i nas isterali iz kuće.“

Nakon polaska, svi su bili poslani u centar grada i naređeno im je da se ukrcaju u autobuse koji su ih odvezli do albanske granice – kazao je on.

„U središtu [grada] bili [su] kombiji, kamioni i autobusi [u koje] su ljudi ukrcavani i potom odvoženi u pravcu Albanije“, rekao je Konaj sudijama.

Na pitanje o tome ko se 27. i 28. marta nalazio na ulicama, Konaj je odgovorio: „U glavnoj ulici [je bilo] sedam ili osam policajaca, naoružanih lica, odevenih u plave uniforme, koji su nam govorili gde da idemo.“

Svedok je rekao da mu je, nakon što je zajedno sa svojom porodicom bio iskrcan nadomak albanske granice, jedan od Srba koji su vozili autobuse rekao da napusti Kosovo.

„On je rekao: 'Ovaj put vodi pravo u Albaniju . . . Ovo nije tvoja zemlja, ovo je Srbija. Idi u svoju zemlju, idi pravo u Albaniju'“, kazao je Konaj.

On je potvrdio i navode tužilaštva po kojima je proteranim Albancima bilo rečeno da na granici ostave svoje vozačke dozvole i lične karte. Sudijama je rekao da je njemu i njegovoj porodici naloženo da, pre no što pređu granicu, svoja dokumenta bace u jednu drvenu kutiju.

„Pravio sam se da i ja bacam svoju ličnu kartu, ali je nisam bacio i imam je i danas“, rekao je svedok sudu.

Đurđić je unakrsno ispitivanje iskoristio za problematizovanje Konajevog svedočenja, tako što je ukazao na manje neusaglašenosti između dve odvojene izjave koje je istražiteljima tužilaštva dao 1999. i 2001.

Oba svedoka koja su iskaze dala ove sedmice svedočila su i ranije pred Tribunalom – na suđenju bivšem srbijanskom predsedniku Milanu Milutinoviću – o onome što se na Kosovu dešavalo 1999.

Milutinović je u februaru ove godine oslobođen svake odgovornosti za zločine na Kosovu, dok su petorici njegovih saoptuženika, uključujući i visoko rangirane generale policije i vojske, nakon što su po više tačaka optužnice osuđeni, izrečene oštre kazne

Iskazi obojice svedoka na suđenju Milutinoviću uvedena su ove sedmice u dokaze protiv Đorđevića.

Simon Jennings je izveštač IWPR-a iz Haga.

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kosovski-albanac-otvorio-sampanjac-na-vest-o>